

บทที่ ๖

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

โรคมะเร็งเป็นโรคร้ายที่คนทั่วไปต่างหวาดกลัวและไม่พึงปรารถนา อีกทั้งยังถูกนำไปใช้ในบริบทต่างๆ มากมาย โรคมะเร็งจึงมีภาพลักษณ์ติดตัวไปในทางน่าสะพรึงกลัวยิ่งกว่าการเป็นโรคๆ หนึ่ง เช่น ภาพลักษณ์ของความตาย ภาพลักษณ์ของความลึกลับ ภาพลักษณ์ของปีศาจ ภาพลักษณ์ของความเจ็บปวดทุกข์ทรมาน เป็นต้น นอกจากนี้ ภาพลักษณ์ในด้านลบเหล่านี้ก็ยังฉายสะท้อนไปยังผู้ป่วยโรคมะเร็ง ทำให้ผู้ป่วยโรคมะเร็งมีภาพลักษณ์ของบุคคลที่มีความเสื่อมโทรมทั้งร่างกายและจิตใจ หรือภาพลักษณ์ของบุคคลโชคร้ายและยอมจำนนต่อชะตากรรม เป็นต้น ด้วยภาพลักษณ์ดังกล่าวจึงทำให้ผู้ป่วยโรคมะเร็งมักจะปกปิดไม่ให้ใครรู้ว่าตนป่วยเป็นมะเร็ง

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษางานเขียนบันทึกประสบการณ์ส่วนบุคคลของผู้ป่วยโรคมะเร็งทั้งสิ้นจำนวน ๑๓ เรื่อง ได้แก่ เมื่อฉันรู้ว่าตัวเองเป็นมะเร็งฯ ของ สุภาพร พงศ์พฤกษ์ มุมมองของชีวิตที่ผ่านพ้นโรคมะเร็ง ของ สุดาทิพย์ เปี่ยมมิตร มะเร็งที่รัก ของ ผศ. พญ.สุจิตรา จรัสศิลป์ พิชิตมะเร็งด้วยใจ ของ “ภารุ้ง” เมื่อหมอบเป็นมะเร็ง ของ ธันย์ ไสภาคย์ เมื่อหมอบเป็นมะเร็ง ๒ ของ ธันย์ ไสภาคย์ มะเร็งหัวเราะ ของ ปัญญา ฤกษ์อุไร มะเร็งขึ้นสมอง ของ ชูเกียรติ อุทกะพันธุ์ ๓๖๕ วันมหัศจรรย์ฯ ของ นันทกานต์ ฤทธิวงศ์ นิ่งคุยกับความตาย ของ เชิด ทรงศรี เนื้อร้ายกลายเป็นดี ของ ศิริลักษณ์ อุ่นตรงจิตร มองชีวิตผ่านมะเร็ง ของ ดร.วราภา วัฒนะชยงกูร ฉันไม่ได้ป่วย แค่เป็นมะเร็ง ของ สุดรัก สุวรรณชัยรบ

บันทึกเหล่านี้ได้นำเสนอประสบการณ์การเป็นมะเร็งของผู้เล่าอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา เพื่อเผยแพร่สู่ผู้อ่านในวงกว้าง และไม่ได้เป็นเพียงงานเขียนเพื่อบันทึกประสบการณ์เท่านั้น หากแต่ยังมีความน่าสนใจทั้งด้านเนื้อหาและกลวิธีการประพันธ์อีกด้วย

ในด้านเนื้อหา บันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็งมีเนื้อหาที่หลากหลายมาก ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับประสบการณ์การป่วยเป็นมะเร็ง เกี่ยวกับประสบการณ์ในอดีตของผู้เล่า เกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคมะเร็ง ตลอดจนการนำเสนอทรรศนะต่างๆ ของผู้เล่า รวมไปถึงมีแนวคิดที่น่าสนใจอีกด้วย

ในส่วนของเนื้อหาเกี่ยวกับประสบการณ์การป่วยเป็นมะเร็ง ผู้เล่าจะนำเสนอเหตุการณ์การป่วยของตนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน นับตั้งแต่การค้นพบความผิดปกติในร่างกาย ซึ่งนำไปสู่การพบว่าตนเป็นมะเร็งในเวลาต่อมา จากนั้น ผู้เล่าก็จะนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการรักษาที่ตนเลือกใช้ สำหรับผู้เล่าที่เลือกรักษาด้วยแนวทางการแพทย์แผนปัจจุบันก็มักจะต้องประสบกับความทุกข์ทรมานเป็นอย่างยิ่ง แต่ในท้ายที่สุดก็จะผ่านพ้นไปได้ ส่วนผู้เล่าที่เลือกรักษาตามแนวทางธรรมชาติบำบัดก็มักจะนำเสนอข้อดีของแนวทางดังกล่าว ที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดก็คือ ปรากฏความทุกข์ทรมาน และเกิดผลดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ แม้ว่าจะไม่หายขาดก็สามารถอยู่ร่วมกับมะเร็งได้โดยไม่เจ็บปวด

ในส่วนของเนื้อหาเกี่ยวกับประสบการณ์ในอดีตนั้น ผู้เล่ามักจะทำทบทวนความทรงจำของตนถึงเหตุการณ์ในอดีตก่อนหน้าที่จะเป็นมะเร็ง บางครั้งก็ทำให้ได้ค้นพบสาเหตุของการเป็นโรค ซึ่งส่วนใหญ่ก็มาจากพฤติกรรมและวิถีชีวิตของผู้เล่านั่นเอง นอกจากนี้ ผู้เล่าในบางเรื่องก็ได้นำเสนอเรื่องราวในอดีตอย่างหลากหลาย เช่น ชีวิตในวัยเด็ก ชีวิตการเรียนและการทำงาน ผลงานต่างๆ ที่ได้กระทำมา ตลอดจนเหตุการณ์น่าประทับใจในอดีตเอาไว้ในเรื่องด้วย อันเป็นการเปิดเผยถึงภูมิหลังของผู้เล่าอย่างชัดเจน การทบทวนความทรงจำเช่นนี้มักจะปรากฏเป็นระยะๆ สลับกับการเล่าถึงเหตุการณ์ในปัจจุบันโดยตลอดเรื่อง แต่ก็มิบังนักที่ผู้ป่วยโรคมะเร็งบางเรื่องก็เริ่มเล่าเรื่องตั้งแต่วัยเด็กของผู้เล่า และดำเนินเรื่องต่อมาจนปัจจุบัน ได้แก่เรื่อง มะเร็งขั้นสมอง ของ ชูเกียรติ อุทกะพันธุ์ และ มองชีวิตผ่านมะเร็ง ของ วรทภา วัฒนชะยังกูร

นอกจากนี้ ในบันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็งก็ยังมีส่วนของเนื้อหาที่เป็นความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งด้วยเช่นกัน โดยอาจแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ ความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งที่ผู้เขียนได้รวบรวมมาจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ และความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งที่มาจากประสบการณ์ของผู้เล่าเอง ความรู้ที่ผู้เขียนได้รวบรวมมาจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ มีลักษณะการนำเสนอเป็นสารคดีให้ความรู้ บางครั้งมีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลอย่างชัดเจนเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ ส่วนความรู้ที่มาจากประสบการณ์ของผู้เล่าจะมีการสอดแทรกไว้ในเรื่องเป็นระยะๆ โดยมักจะมีรายละเอียดมากและมาจากมุมมองของผู้เล่าเอง อีกทั้งยังมีการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย จึงแตกต่างจากความรู้ที่ได้จากเอกสารทางการแพทย์ทั่วไป

เนื้อหาอีกส่วนหนึ่งที่ปรากฏในบันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็งก็คือ พรรคนะต่างๆ ของผู้เล่าในฐานะผู้ป่วยโรคมะเร็ง เนื้อหาส่วนนี้มีความหลากหลายน่าสนใจและน่าจะเป็นประโยชน์ เช่น ผู้

เล่ามักจะเสนอทางออกและวิธีปฏิบัติตัวของผู้ป่วยโรคมะเร็งจากประสบการณ์ของตัวเอง ซึ่งผู้อ่านก็อาจจะยึดถือเป็นแนวทางได้ นอกจากนี้ ก็ยังมีการแสดงทรรศนะเกี่ยวกับชีวิตและทรรศนะเกี่ยวกับความตาย ซึ่งมักจะมาจากแนวความคิดและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ทรรศนะเหล่านี้มีประโยชน์ในการให้กำลังใจและปลอบโยนจิตใจผู้อ่านที่เป็นมะเร็งให้คลายความทุกข์ได้เป็นอย่างมาก อีกทั้งยังเป็นการให้ข้อคิดในชีวิตอันดั่งงามแก่ผู้อ่านทั่วไปอีกด้วย

นอกจากนี้ บันทึกรผู้ป่วยโรคมะเร็งก็ยังมีการนำเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์และน่าสนใจอีกด้วย กล่าวคือ แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้อันนำไปสู่การพัฒนาตนเอง แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของกำลังใจ และแนวคิดเกี่ยวกับการรักษาโรคมะเร็งด้วยวิธีชีวิต การนำเสนอแนวคิดเช่นนี้ทำให้บันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็งมีคุณค่าในฐานะวรรณกรรมที่ไม่ได้ให้ข้อมูลต่างๆ อย่างตรงไปตรงมาแต่เพียงอย่างเดียว

บันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็งได้นำเสนอเนื้อหาอันหลากหลายเหล่านี้ผ่านกลวิธีการประพันธ์ที่เหมาะสมและน่าสนใจหลายประการ ทำให้สามารถสื่อสารเนื้อหาและแนวคิดไปสู่ผู้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยพบว่ากลวิธีการประพันธ์ของบันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็งนั้นหลากหลายมาก และยังมีกรรมผสมผสานและหยิบยืมกลวิธีการประพันธ์บันเทิงคดีมาใช้ร่วมด้วย ทำให้บันทึกเหล่านี้มีสีสัน ไม่น่าเบื่อ

ในด้านรูปแบบการนำเสนอ บันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็งมีรูปแบบที่ไม่เคร่งครัด บันทึกส่วนใหญ่มักจะแบ่งเนื้อหาออกเป็นตอนๆ โดยมีการตั้งชื่อตอนซึ่งสอดคล้องกับเนื้อเรื่องแต่ละตอนกำกับไว้ ทำให้สามารถนำเสนอเรื่องราวได้อย่างกระชับ ตรงประเด็น ไม่น่าเบื่อ เช่น มองชีวิตผ่านมะเร็ง ฉันไม่ได้ป่วย แค่เป็นมะเร็ง เป็นต้น ในบางเรื่อง เนื้อหาแต่ละตอนจะมีลักษณะคล้ายเรื่องสั้น คือมีโครงเรื่องและจบสมบูรณ์ในตัวเอง คือเรื่อง เนื้อร้ายกลายเป็นดี ทำให้เรื่องราวต่างๆ น่าสนใจ ส่วนบันทึกเรื่อง มะเร็งขึ้นสมอง และมองชีวิตผ่านมะเร็ง เป็นบันทึกรูปแบบอัตชีวประวัติ มีบันทึกเพียงเรื่องเดียวเท่านั้นที่ใช้รูปแบบบันทึกประจำวัน คือเรื่อง ๓๖๕ วันมหัศจรรย์ ของ หนู่ย นันทกานต์ ของ นันทกานต์ ฤทธิวงศ์ โดยกำหนดระยะเวลาการเล่าเพียง ๑ ปี ในระหว่างที่ผู้เล่าป่วยเป็นมะเร็ง กลวิธีการนำเสนอเช่นนี้จะทำให้เห็นถึงพัฒนาการทางความคิดของผู้เล่าที่เปลี่ยนแปลงไปตามเวลาได้ชัดเจน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้วิเคราะห์ให้เห็นถึงตัวเรื่องของบันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็ง ทำให้เห็นว่าบันทึกดังกล่าวมีการจัดวางลำดับเหตุการณ์เช่นเดียวกับโครงเรื่องในเรื่องบันเทิงคดี กล่าวคือ มีการเริ่มเรื่องและพัฒนาเรื่อง มีการสร้างปมปัญหา มีการคลี่คลายปัญหา และมีการลงท้ายเรื่องเมื่อปมปัญหาต่างๆ คลี่คลายลง ทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจใคร่รู้และติดตามเรื่องได้อย่างเพลิดเพลิน ในบันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็งส่วนใหญ่ล้วนแต่มีตัวเรื่องคล้ายคลึงกัน คือตัวเรื่องแบบการข้ามผ่านความทุกข์ซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้ข้อคิดหรือค้นพบความจริงบางอย่างของชีวิต ซึ่งตัวเรื่องเช่นนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของเรื่องอีกด้วย

ด้านกลวิธีการเล่าเรื่อง บันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็งได้เลือกใช้ผู้เล่าเรื่องที่เหมาะสมกับประเภทของงานเขียน บันทึกทุกเรื่องมีผู้เล่าเรื่องหลักแบบเจ้าของประสบการณ์เป็นผู้เล่าเรื่องด้วยตัวเอง ทำให้สามารถเปิดเผยความคิด ความรู้สึกได้อย่างเต็มที่ สมจริง อีกทั้งยังทำให้ผู้อ่านรู้สึกคุ้นเคยกับผู้เล่า ผู้อ่านจะรับรู้เรื่องราวต่างๆ ตามที่ผู้เล่าเล่า ทำให้รู้สึกร่วมไปกับเรื่องราวเสมือนหนึ่งได้ประสบกับเหตุการณ์ต่างๆ ด้วยตัวเอง นอกจากนี้ บางครั้งผู้เล่าก็เปลี่ยนมุมมองในการเล่าเพื่อวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์หรือพฤติกรรมของตนเองในอดีต ทำให้ผู้อ่านเห็นถึงพัฒนาการของผู้เล่าอึ้ง ยังพบผู้เล่าเรื่องแบบไม่แสดงทรรศนะเมื่อต้องการนำเสนอข้อมูลอย่างเป็นกลาง และผู้เล่าเรื่องแบบพยาน คือ บุคคลอื่นมาเล่าถึงเรื่องราวของเจ้าของประสบการณ์ ทำให้ผู้อ่านรับรู้เรื่องราวได้จากมุมมองที่หลากหลายและยังเป็นการลดอัตวิสัยของเรื่องลงไปได้

ในด้านกลวิธีการนำเสนอ ส่วนใหญ่มักจะใช้การบรรยายหรืออธิบาย โดยหากเป็นเนื้อหาที่ไม่ใช่ประเด็นสำคัญก็มักจะเล่าโดยย่อ และเล่าละเอียดในส่วนที่เป็นเนื้อหาสำคัญซึ่งต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจอย่างชัดเจน กลวิธีที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การหยิบยืมกลวิธีการนำเสนอแบบเรื่องบันเทิงคดีมาใช้ เช่น การใช้บทสนทนาเพื่อจำลองเหตุการณ์ต่างๆ ทำให้ผู้อ่านรู้สึกเสมือนอยู่ร่วมในเหตุการณ์ด้วยตนเอง อีกทั้งยังสามารถถ่ายทอดทัศนคติของผู้เล่าหรือความรู้ต่างๆ ได้โดยไม่น่าเบื่อ ในบางเรื่องก็มีการสร้างตัวละครหรือเหตุการณ์สมมติเพื่อนำเสนอความคิดบางอย่าง ทำให้เรื่องน่าสนใจ แปลกใหม่ อ่านสนุกเหมือนนวนิยายหรือเรื่องสั้น นอกจากนี้ การใช้สื่ออื่นๆ แทรกในระหว่างการเล่าเรื่อง เช่น จดหมาย ภาพประกอบ ก็ยังทำให้บันทึกนั้นทันสมัย แปลกใหม่ เกิดความสมจริง น่าเชื่อมากยิ่งขึ้นไปอีก ในบันทึกบางเรื่องก็มีการใช้อารมณ์ขันในการนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ทำให้เนื้อหาที่เคร่งเครียดอย่างการป่วยเป็นมะเร็ง หรือความทุกข์ทรมานจากการรักษาผ่อนคลายลงไป ทำให้บันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็งเป็นวรรณกรรมที่สนุกสนานเพลิดเพลิน

ในด้านกลวิธีการใช้ภาษา ผู้วิจัยพบว่าบันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็งมักจะใช้บรรยายไวยากรณ์หรือการอธิบายเป็นส่วนใหญ่ในการนำเสนอเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่างๆ อย่างละเอียด ชัดเจน แต่บางครั้งก็ปรากฏไวยากรณ์ชนิดอื่นๆ ที่เหมาะสมกับเนื้อหาในแต่ละตอน ทำให้การนำเสนอเนื้อหาเหล่านั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในบางครั้งก็มีการใช้ภาษาพูดคล้ายคลึงกับภาษาพูดที่ใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวัน ทำให้เรื่องดูสมจริงเหมือนผู้เล่าเล่าเรื่องให้ผู้อ่านฟังด้วยตัวเอง อนึ่ง ก็ยังมีการสรรคำและสำนวนเปรียบเทียบต่างๆ ที่ก่อให้เกิดจินตภาพในการกล่าวถึงสิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจอย่างชัดเจนและถ่องแท้ กลวิธีการเลือกใช้ถ้อยคำหรือสำนวนที่เข้าใจได้ง่าย เป็นกันเอง และบางครั้งมีการสอดแทรกอารมณ์ขันเอาไว้อย่างกลมกลืนนี้เอง ได้ทำให้เนื้อหาของบันทึกเหล่านี้ที่มักจะเคร่งเครียดและชวนหดหู่ใจ สามารถนำเสนอมาสู่ผู้อ่านได้อย่างผ่อนคลาย ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านได้คล้ายเรื่องบันเทิงคดี

การใช้กลวิธีการประพันธ์ที่หลากหลายและน่าสนใจดังกล่าวนี้ จึงทำให้บันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็งสามารถนำเสนอเนื้อหาอันเป็นประโยชน์มาสู่ผู้อ่านได้อย่างสมจริง ทำให้เกิดความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง อีกทั้งยังประเทืองอารมณ์ได้เช่นเดียวกับเรื่องอ่านเล่นอื่นๆ บันทึกดังกล่าวจึงเป็นวรรณกรรมที่มีคุณค่า

นอกจากคุณค่าในฐานะวรรณกรรมแล้ว บันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็งยังมีบทบาทอย่างสำคัญต่อสังคม กล่าวคือ บทบาทในการสร้างภาพลักษณ์ใหม่ให้แก่โรคมะเร็งและผู้ป่วยโรคมะเร็ง และบทบาทในการเยียวยาผู้ป่วย

บทบาทการสร้างภาพลักษณ์ใหม่ให้แก่โรคมะเร็งและผู้ป่วยโรคมะเร็งนั้น ผู้วิจัยพบว่าบันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็งมีการประกอบสร้างภาพลักษณ์ใหม่ผ่านกระบวนการสื่อความหมายต่างๆ ทำให้ภาพลักษณ์ของโรคมะเร็งและผู้ป่วยโรคมะเร็งในบันทึกเป็นไปในเชิงบวก ภาพลักษณ์ใหม่ของโรคมะเร็ง ได้แก่ โรคมะเร็งเป็นโรครธรรมดาโรคหนึ่งที่พึงรักษาและต่อสู้ มะเร็งเป็นระบบเตือนภัยให้แก่ร่างกายคล้ายมิตรสนิท และมะเร็งเป็นโอกาสที่ผลักดันให้คนเราได้พัฒนาคุณค่าของตนเอง ส่วนภาพลักษณ์ใหม่ของผู้ป่วยโรคมะเร็ง ได้แก่ ผู้ป่วยโรคมะเร็งเป็นบุคคลที่กล้าหาญและเข้มแข็ง และผู้ป่วยโรคมะเร็งเป็นมนุษย์ที่ยังคงมีศักดิ์ศรีในตัวเอง ภาพลักษณ์ใหม่นี้ได้ตอบโต้ภาพลักษณ์ดั้งเดิมของโรคมะเร็งและผู้ป่วยโรคมะเร็งทำให้ความน่าสะพรึงกลัวของโรคมะเร็งและความอ่อนแอของผู้ป่วยโรคมะเร็งลดลงไปได้มาก

บทบาทของบันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็งอีกประการหนึ่งก็คือ บทบาทในการเยียวยาผู้ป่วย ทั้งผู้ป่วยในฐานะเจ้าของประสบการณ์และในฐานะผู้อ่าน สำหรับผู้ป่วยในฐานะเจ้าของประสบการณ์ บันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็งได้เป็นเสมือนกลไกหนึ่งที่ใช้ในการเยียวยาตนเองอย่างสำคัญ เป็นเครื่องมือระบายความคับข้องใจและสภาวะความรู้สึกผิด นอกจากนี้ การเล่าเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการหาเหตุผลของการป่วย การหาข้อดีมาชดเชยข้อบกพร่อง และการยืนยันคุณค่าในตัวเอง ซึ่งล้วนแล้วแต่ทำให้การป่วยเป็นมะเร็งมีความหมายในเชิงบวก ได้ทำให้เจ้าของประสบการณ์เหล่านี้คลายความวิตกกังวลลงไป และสามารถยอมรับการป่วยครั้งนี้ไว้ได้อย่างยินดี ส่วนผู้ป่วยในฐานะผู้อ่านบันทึกนั้น ก็ย่อมจะได้รับสารต่างๆ เหล่านี้และนำมาเทียบเคียงในกรณีของตนเอง และเกิดกระบวนการคิดและเยียวยาแบบเดียวกัน นอกจากนี้ บันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็งยังอาจมีผลในการเยียวยานุคคลใกล้เคียงผู้ป่วยให้คลายความวิตกกังวลได้ด้วยเช่นกัน

ดังที่ได้กล่าวมาทั้งหมด บันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็งจึงมีคุณค่าอย่างมาก ทั้งในฐานะวรรณกรรมที่ประเทืองปัญญาและอารมณ์ของผู้อ่าน อีกทั้งมีคุณค่าต่อสังคม ในฐานะที่ได้ทำลายกำแพงความน่าสะพรึงกลัวของโรคมะเร็งลงไป แม้ไม่ทั้งหมดแต่ก็ทำให้เห็นว่าโรคมะเร็งนั้นเป็นโรคที่คนเราสามารถต่อสู้ได้ และผู้ป่วยโรคมะเร็งก็ยังคงสามารถยืนหยัดต่อสู้กับโรคนี้อย่างมีกำลังใจและมั่นใจ ลักษณะดังที่ได้กล่าวมานี้ สอดคล้องกับแนวคิดและแนวทางปฏิบัติของจิตอันเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่สำคัญอย่างยิ่งในช่วงเวลาเดียวกันกับการเกิดขึ้นของบันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็ง

คุณค่าที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นก็คือ บันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็งได้จรรโลงจิตใจของผู้อ่านในวงกว้าง ทำให้ผู้อ่านได้ตระหนักถึงความสำคัญของชีวิต กล่าวคือ การนำเสนอเรื่องราวของบุคคลหนึ่งซึ่งได้เผชิญหน้ากับอุปสรรคร้ายแรงต่อชีวิต คือ การป่วยเป็นมะเร็ง อย่างกล้าหาญและเข้มแข็ง สามารถฝ่าฟันอุปสรรคนั้นไปได้อย่างอดทนและไม่ย่อท้อ จนกระทั่งได้รับความสำเร็จและรางวัลของชีวิต คือการหายจากโรคมะเร็ง แม้ว่าในบันทึกบางเรื่อง ผู้เล่าจะไม่หายจากโรคมะเร็งก็ตาม นั่นก็ไม่ใช่อะไรที่สำคัญอีกต่อไป เพราะผู้เล่าเหล่านี้ต่างก็ได้เรียนรู้และค้นพบสัจธรรมอันมีค่าและความหมายอย่างยิ่งต่อชีวิตมนุษย์แล้ว การนำเสนอเรื่องราวดังที่ได้กล่าวมา ได้ทำให้บุคคลเหล่านี้กลายเป็นวีรบุรุษที่สมควรเอาแบบอย่างและมีชีวิตที่เป็นบทเรียนอันดีต่อผู้อื่น

ในบันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็ง ผู้เล่าซึ่งเป็นผู้ป่วยโรคมะเร็งจึงกลายมาเป็นวีรบุรุษที่สมควรได้รับการยกย่อง ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นการตอบโต้กับภาพลักษณ์อันอ่อนด้อยของผู้ป่วยโรคมะเร็งที่มี

มาแต่เดิมนั้น หากแต่ยังได้สร้างภาพลักษณ์ใหม่ที่คนทั่วไปยอมรับและยกย่อง จนทำให้ผู้เล่าเหล่านี้สามารถยอมรับสถานภาพของตนได้อย่างยินดี

ส่วนผู้อ่านทั่วไป เมื่อได้อ่านบันทึกเหล่านี้แล้วก็ยอมรับสารที่สื่อออกมาอย่างเห็นจริง ทำให้เกิดการหวนระลึกถึงชีวิตของตน และตระหนักว่าตนโชคดีที่ยังมีโอกาสได้พัฒนาปรับปรุงตนเองให้เป็นไปในทางที่ดี เพื่อจะได้ไม่ต้องประสบกับภาวะวิกฤตของชีวิตอย่างผู้เล่าในบันทึกเหล่านี้ได้ประสบมาก่อน รวมไปถึงยังมีโอกาสได้ยกระดับจิตใจของตนเองโดยมีผู้เล่าเหล่านี้เป็นแบบอย่างของผู้ที่ผ่านประสบการณ์มาแล้ว ผู้อ่านอาจยึดถือแนวทางของผู้เล่าในบันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็งเพื่อนำไปสู่การรู้แจ้งเห็นจริงในสัจธรรมของชีวิตได้เช่นเดียวกัน โดยที่ไม่จำเป็นต้องรอให้ตนเป็นมะเร็งหรือตกอยู่ในภาวะวิกฤตของชีวิตเสียก่อนแล้วจึงค่อยตระหนักถึง

สิ่งเหล่านี้เองที่เป็นคุณค่าอย่างสำคัญของบันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็งที่ได้ให้แก่สังคม และยังผลให้บันทึกประสบการณ์ส่วนบุคคลของผู้ป่วยโรคมะเร็งเป็นวรรณกรรมร่วมสมัยที่มีคุณค่าทั้งในฐานะวรรณกรรม และมีคุณค่าต่อสังคมโดยรวม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยพบว่า บันทึกประสบการณ์ส่วนบุคคลเป็นงานเขียนอีกประเภทหนึ่งที่ น่าสนใจ ยังมีบันทึกประสบการณ์ส่วนบุคคลในกลุ่มอื่นๆ อีกที่มีเนื้อหาที่มีคุณค่าน่าสนใจและมี บทบาทที่สอดคล้องกับปรากฏการณ์ทางสังคม เช่น บันทึกประสบการณ์ส่วนบุคคลของผู้ป่วยโรค อื่นๆ เช่น ผู้ป่วยโรคเอดส์ เป็นต้น หรือบันทึกประสบการณ์ส่วนบุคคลของผู้ที่ประสบเหตุการณ์ ต่างๆ ร่วมกัน เช่น บันทึกประสบการณ์ส่วนบุคคลของผู้ประสบภัยพิบัติคลื่นยักษ์สึนามิ เป็นต้น หากเราจะศึกษานักบันทึกเหล่านี้ ก็อาจจะทำให้มองเห็นคุณค่าทั้งต่อวงวรรณกรรมและต่อสังคมได้